

en català en el circuit castellà del Principat no pot ésser suspecta d'inconstitucionalitat.

Finalment, *M. Reixach* s'interessa per la situació jurídica referent a les llengües en l'Estat francès. *D.J. Bernadó* contesta que la Constitució francesa no fa cap menció de la problemàtica lingüística dins l'Estat; encara avui l'únic text vigent que passà pel Parlament és la llei Deixonne, de 1951; curiosament, el govern de París ha començat a elaborar una legislació lingüística en defensa del francès enfront de les amenaces de l'anglès.

V.P.

SESSIÓ A CÀRREC DE VICENT PITARCH I LLUÍS B. POLANCO* SOBRE LA RECENT LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT DEL VALENCIÀ (NOVEMBRE DE 1983)

Convé tenir present que la «Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià» (Llei 4/1983, de 23 de novembre, DOGV, de l'1 de desembre de 1983: la citaré mitjançant les sigles *LUEV*) ha estat elaborada sobre la base del text, sistemàticament manipulat, de la «Llei de Normalització Lingüística a Catalunya».

D'entrada, la meua valoració global de la *LUEV* és que assigna a la llengua catalana una funcionalitat social mesquina, que, en conseqüència, no representa cap canvi substancial en el procés de retracció lingüística i que, al capdavant, constitueix una mesura de govern eficaç per a neutralitzar la capacitat popular de reivindicació lingüística.

1. *Un país sense idioma propi*

Una de les deficiències greus de la *LUEV* és haver escamotejat el fet de la dualitat lingüística del territori del País Valencià; aquesta negligència conscient pretén dissimular-se mitjançant al·lusions a territoris «predominantment valencianoparlants» i «castellanoparlants». Més encara, les declaracions de la Llei homòloga de Catalunya en el sentit que «el català és la llengua pròpia de Catalunya» es retoquen en la *LUEV* amb redactats com «el valencià és llengua pròpia de la Comunitat Valenciana»; la supressió de l'article *la* hi constitueix un matis substancial i és la font dels confusionismes que defineixen la *LUEV*.

Com a conseqüència de la manca de clarificacions bàsiques, la llei es mou en ambigüitats constants. Al capdavant, el tractament lingüístic del País Valencià a nivell jurídic constitueix un cas singular entre els altres col·lectius de l'Estat de característiques similars a la nostra.

2. *Bilingüisme consubstancial*

En l'ambigüitat amb què la llei descriu els trets sociolingüístics valencians es fonamenta un altre dels seus postulats: els valencians constituïm una societat definida per un bilingüisme homogeni castellà-català. Aquesta societat constituïria, doncs, un tipus curiós de comunitat de parlants caracteritzats per un sistema de comunicació integrat alhora per dues llengües. El plantejament reproduïx el vell

* Com que no ens ha arribat el resum de la intervenció de Polanco, només podem oferir la de Pitarch.

esquema de l'estratègia assimilista i, de fet, el bilingüisme propugnat per la LUEV hi és tractat de manera unilateral, obertament favorable a la llengua dominant.

3. *Servilisme envers la castellanització*

És simptomàtic que el legislador obviï, mitjançant la referència genèrica de «situació de sotmetiment», tot un seguit de factors objectius que històricament han actuat com a repressors de la llengua catalana, tals com la Nova Planta i sancions legislatives subsegüents, l'obligatorietat de l'ensenyament en castellà, la repressió franquista, la imposició del castellà als *mass media*, etc.

D'altra banda, la LUEV considera que un dret elemental com ho és instituir l'obligatorietat de l'assignatura «català» per als valencians «podria, en tractar d'esmenar una injustícia històrica, causar-ne una altra»; el català, doncs, hi esdevé possible generador d'injustícies socials pel simple fet de figurar com a matèria d'estudi als centres docents. Alguna prevenció com aquella que fa establir que «la llei, des del més absolut respecte als drets d'aquells ciutadans la llengua habitual dels quals és el castellà, facilita l'extensió del coneixement del valencià», hi delata no solament un complex d'inferioritat del legislador, sinó també un capteniment diglòssic davant la llengua estatal.

4. *Doble oficialitat asimètrica*

És obvi que la LUEV no preveu el mínim retall a la funcionalitat plena, pública i individual, oficial i privada, del castellà al País Valencià, mentre que els usos corresponents del català hi entropessen amb constants restriccions. Fóra més exacte, doncs, de parlar de cooficialitat no paritària, o d'oficialitat real per al castellà i fictícia per al català, llengua aquesta que esdevé, així, subalterna.

5. *Al marge de la normalització lingüística*

Justament perquè la normalització lingüística del País Valencià no passa, en la LUEV, pel català, la llei insisteix, ara i adés, en restriccions i en exempcions respecte a l'ús de l'idioma, fins i tot en criteris de voluntarietat quan regula el català com a assignatura i, en definitiva, ni tan sols esmenta l'obligació de la Generalitat d'establir els pressupostos econòmics per a dur a terme les actuacions legals previstes.

6. *Promoció del secessionisme lingüístic*

S'ha de reconèixer sense embuts que la LUEV marca una fita significativa en el camí cap al secessionisme lingüístic, el qual hi troba avals indirectes, representats en factors com els següents: denominació explícita de «llengua valenciana», sanció de validesa restringida al país de documents públics redactats en «valencià», els quals, doncs, han de traduir-se al castellà per a la resta dels Països Catalans, model aberrant de registre idiomàtic emprat en les «versions valencianes» publicades pel «Butlletí Oficial de les Corts Valencianes», etc.

7. Observació final

Entre els grans blocs d'incidència lingüística contemplats per la LUEV (ús general —oficial i normal—, ensenyament, mitjans de comunicació social i sectors institucionals) precisament l'ensenyament i els *mass media* han resultat els àmbits que s'hi tracten mitjançant la reglamentació més banal. Sobretot en la normativa legal de la llengua als mitjans de comunicació de massa és on millor hom pot detectar la profunda manca de conviccions per part del legislador de cara a la normalització lingüística del País Valencià.

Com a conclusió hi endevino declaracions formals de reconeixement dels drets individuals dels valencians a emprar l'idioma que prefereixin, però en cap cas, una decidida política d'aturar el procés irreversible d'extinció de la llengua catalana. Aquesta, en el fons, és considerada com un simple producte cultural, que convé, doncs, conservar, no pas, però, com l'únic sistema vehiculador de la societat valenciana.

DISCUSSIÓ

La discussió es polaritzà entre dues postures en relació al Projecte.

D'una banda, hi havia la postura dels ponents, i especialment de *V. Pitarch*, que pot considerar-se d'oposició frontal al document. *V. Pitarch* va manifestar que els estaments que deterioren el poder a la Generalitat Valenciana no estan interessats en la normalització lingüística i que aquest Projecte no és més que un intent de deixar sense arguments les minories que estan en favor de la normalització. Creu, doncs, que cal combatre'l.

D'altra banda, hi havia la postura sustentada sobretot per *J.M. Puig Salellas* segons la qual el document en qüestió, tot i no ser satisfactori des del punt de vista de la recuperació del català, podria ser aprofitat per pressionar en favor de la normalització. *J.M. Puig Salellas* va exposar que troba elements positius en el Projecte, sobretot en la regulació de l'ús lingüístic en l'àmbit oficial. Pel que fa a l'ensenyament i als mitjans de comunicació, en canvi, hi troba a faltar concreció. Va manifestar que el document respon potser al nivell de consciència del problema per part de la societat valenciana en general. Va dir també que els sectors favorables a la recuperació del català haurien d'interpretar la futura llei de la manera més favorable possible a fi de forçar-ne una aplicació positiva.

Aquesta fou, doncs, la tònica general del debat, el qual es clogué amb una intervenció de *J.F. Mira* que pretenia integrar les dues postures tot considerant que si bé cal denunciar els aspectes negatius del Projecte cal també pressionar perquè se n'apliquin els punts positius.

J.T.

SESSIÓ A CÀRREC D'HELENA CALSAMIGLIA SOBRE «LLENGUA TERRITORIAL I COMUNITAT»
(FEBRER DE 1984)

Abans de començar, voldria assenyalar el marc i els límits d'aquesta exposició i el seu objectiu. Em situo en el marc de la reflexió sociolingüística. Des de fa sis